

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 20.4.2009
COM(2009) 166 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

**a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i tanácsi
kerethatározat (2001/220/IB) 18. cikke szerint**

[SEC(2009) 476]

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i tanácsi kerethatározat (2001/220/IB) 18. cikke szerint

1. BEVEZETÉS

1.1. Háttér

A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i tanácsi kerethatározat¹ (a továbbiakban: a kerethatározat) 18. cikke értelmében a Bizottságnak jelentést kell készítenie a tagállamok által tett végrehajtási intézkedésekről. A Bizottság az első jelentést 2004. február 16-án tette közzé², amely az átültetés 2003. március 25-i helyzetét vizsgálta meg, mely időpontig csak AT, BE, FI, DE, IT, IE, LU, PT, ES és SE küldött viszonylag teljes beszámolót a nemzeti jogába való átültetésről.

E végleges jelentés mind a 27 tagállamban áttekinti a kerethatározat valamennyi cikke végrehajtásának 2008. február 15-i helyzetét.

A 18. cikk ellenére, amely úgy rendelkezik, hogy a tagállamok kötelesek legkésőbb 2006. március 22-ig továbbítani a Bizottságnak az átültetést biztosító rendelkezések szövegét, 2007 novemberéig csupán 13 tagállam (AT, CZ, DE, DK, ES, HU, LT, LU, NL, PL, PT, SE, UK) küldött viszonylag teljes beszámolót. A Bizottság emlékeztetőt küldött a tagállamok számára; a végső továbbítási határidőt 2008. február 15-ben határozta meg. E jelentés a 2008. február 15-i – tehát csaknem két évvel a 2006. március 22-i határidő utáni – helyzeten alapul. Együtt kell értelmezni az értékelés módjáról és feltételeiről tájékoztatást nyújtó első jelentéssel, valamint az egyes cikkek vonatkozásában a tagállamok által továbbított végrehajtási rendelkezések táblázatos jegyzékét tartalmazó melléklettel.

1.2. Általános megjegyzések

Két tagállam (EL és MT) nem nyújtott be rendelkezéseket, így a Bizottságnak nem áll módjában megítélni, hogy végrehajtották-e a kerethatározatban foglaltakat.

LV 2007. december 12-én lett nyelven küldte meg nemzeti rendelkezéseit, majd 2008. március 6-án (a határidő lejárta után) további rendelkezéseket nyújtott be, a nemzeti végrehajtási intézkedések leírása vagy magyarázó feljegyzés nélkül. Ezért a Bizottság nem tudja értékelni, hogy LV eleget tett-e a 18. cikk szerinti kötelezettségeknek. Más tagállamok a kerethatározat teljes vagy részleges végrehajtására irányuló nemzeti rendelkezéseiket küldték meg. LU tájékoztatta a Bizottságot, hogy az első jelentésben említett jogszabálytervezetből még mindig nem alkottak törvényt. Tehát az nem vehető figyelembe annak értékelésénél, hogy LU mennyiben tett eleget a végrehajtásnak. UK kijelenti, hogy jelentése Angliára, Walesre, Skóciára és Észak-Írországra terjed ki, azonban további beszámolót küldött a Skóciában történő átültetésre vonatkozóan (a skót rendszert kifejezetten megemlíti azokban az esetben, amikor az az UK többi részére érvényes általános rendelkezésektől eltér).

¹ HL L 82., 2001.3.22., 1. o.

² COM (2004) 54 végleges/2

Egyik tagállam sem ültette át a kerethatározatot egyetlen külön nemzeti jogszabállyá. Valamennyi tagállam a hatályos rendelkezésekre támaszkodott, és közülük sok hivatkozott az átültetésnél a büntetőeljárásról szóló törvényére. Néhány tagállam egy vagy több cikkre kiterjedő új jogszabályt fogadott el. Sok tagállam kötelező erővel nem bíró kódexeket, utasításokat és chartákat nyújtott be jogszabályok helyett.

Néhány tagállam egyenként ültette át a rendelkezéseket a már hatályban lévő vagy újonnan elfogadott különböző nemzeti rendelkezések átfedése révén.

2. CIKKENKÉNTI ELEMZÉS

A tagállamok által benyújtott rendelkezésekre vonatkozóan lásd a mellékelt táblázatot.

1. cikk: Fogalommeghatározások

E rendelkezés a „sértett”, „sértetteket segítő szervezet”, „büntetőeljárás”, „eljárás” és „büntetőügyekben folytatott közvetítés” fogalmakat határozza meg. Egyetlen tagállam sem fogadott el új jogszabályt e cikk végrehajtására, bár néhányuk a „sértett” fogalma vonatkozásában hivatkozott a hatályos tagállami meghatározásra, mint amely többé-kevésbé megfelel a kerethatározatban szereplő fogalommeghatározásnak. A többi fogalom meghatározására nem tértek ki.

A „sértett” fogalom tekintetében BG, LT, RO, SE és UK tág meghatározást ad. A szlovák meghatározás a jogi személyeket is magában foglalja. BE, DK, EE, ES, FI, LU, NL és PT nem nyújtott be átültető jogszabályt. FR úgy véli, hogy a fogalommeghatározások végső soron megegyeznek az általánosan alkalmazott definíciókkal. IE kijelenti, hogy saját törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései összhangban állnak a kerethatározattal.

2. cikk: Tiszteletben tartás és elismerés

A 2. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a sértetteknek a büntetőjogi rendszerben „tényleges és megfelelő szerepet” kell biztosítani. A 2004. évi jelentés megállapította, hogy AT, BE, DE, FI, FR, IT, LU, PT és SE eleget tett a kerethatározatnak. BG, CZ, EE, ES, HU, IE, LT, PL, RO és UK kifejezetten hivatkozik a „tényleges és megfelelő szerepre”. DK és SI felhívja a figyelmet arra, hogy e rendelkezés nagyon általános, és a különleges jogokra más cikkek terjednek ki. A 2. cikk (2) bekezdése azon „különösen veszélyeztetett sértetteket” érinti (pontosítás nélkül), akiket „a különleges helyzetüknek legmegfelelőbb bánásmódban” kell részesíteni.

BE, FR, IE, IT, PL, PT, SE, SI és UK védelmet nyújt a fizikai vagy szellemi sebezhetőségük miatt (kiskorúak vagy testi fogyatékosok) veszélyeztetettnek tekintett bizonyos személyek számára. CY, ES, FI, NL és RO az olyan helyzetekre összpontosít, amelyek veszélyeztetettséget idézhetnek elő (családon belüli erőszak, szexuális bűncselekmények, terrorizmus, emberkereskedelem). Más tagállamok szélesebb körű védelmet nyújtanak, amely a személyek és helyzetek valamennyi kategóriájára kiterjed. DE és SK esetében, amikor a tanú a kora, betegsége vagy fogyatékosága miatt nem tud megjelenni a kihallgatáson, videokonferenciát alkalmaznak; CZ, HU és LT bizonyos helyzetekben (így a sértett vagy tanú életének komoly fenyegetettsége, súlyos bűncselekmények, a nyilatkozat lényegessége esetén) védelmet helyez kilátásba (névtelenség vagy más intézkedések formájában). HU figyelembe veszi a sértett életkorát. BG és PL különös védelmet nyújt a veszélyeztetett személyek egyes kategóriái számára, amennyiben bizonyos súlyos bűncselekményekről

(emberkereskedelemről vagy családon belüli erőszakról) van szó. EE nem nyújtott be a veszélyeztetett személyek védelmét szolgáló különös rendelkezéseket.

3. cikk: Meghallgatás és bizonyítékok szolgáltatása

A 3. cikk a sértett azon jogáról rendelkezik, hogy az eljárás során meghallgassák vagy bizonyítékot szolgáltatasson. A legtöbb tagállam (AT, BE, BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HU, IT, LU, NL, PL, PT, SE, SK, SL és RO) számos jogot biztosít a sértetteknek mint a büntetőeljárás részes feleinek. A sértettek nem minősülnek a büntetőeljárás részes feleinek a *common law* jogrendszert alkalmazó országokban, de IE és UK is elismeri azok meghallgatáshoz való jogát.

A legtöbb tagállam lehetőséget biztosít arra, hogy a sértettek az eljárás során bizonyítékokat nyújtsanak be. 3 ország nem nyújtott be különös rendelkezéseket (DK, NL, UK).

10 tagállam (AT, BE, CZ, ES, FI, HU, IT, LU, PL, SE) ültette át a 3. cikk (2) bekezdését, amely úgy rendelkezik, hogy „a(z) [igazságügyi] hatóságok a sértetteket csak a büntetőeljárás céljainak eléréséhez szükséges mértékben hallgassák ki”. IT a kihallgatást a terhelő körülmények szempontjából releváns tényekre korlátozza. HU lehetőséget biztosít a tanúnak arra, hogy bizonyítékként írásos nyilatkozatot nyújtson be. CZ vonatkozásában a sértett nem kötelezhető arra, hogy – ha arra nincs feltétlenül szükség – későbbi eljárásokban vegyen részt. PL tekintetében a Legfelsőbb Bíróság és a főügyész iránymutatása rendelkezik a sértettnek arról a jogáról, miszerint ismételt nem hallgatható ki. UK említést tesz a gyakorló jogászok számára a sértettek kihallgatásának módjáról szervezett továbbképzésekről.

4. cikk: A tájékoztatáshoz való jog

A 4. cikk rendelkezik arról, hogy a sértetteknek joguk van a különböző típusú információkhoz való hozzáféréshez.

A 4. cikk (1) bekezdése tíz olyan információ típust sorol fel, amelyet a sértett számára hozzáférhetővé kell tenni. AT, CY, DE, FI, IE, NL, SE és UK (Skócia) e kötelezettséget oly módon ültette át, hogy a legtöbb információt internetes honlapokon és/vagy tájékoztató füzetek kiadása útján elérhetővé tette. Mindazonáltal a benyújtott jogszabályok alapján nem világos, hogy a sértett a bűnüldözési hatóságokkal való legelső kapcsolatfelvételtől kezdve ténylegesen hozzáfér-e a kérdéses információkhoz.

IT és UK hatóságai nem kötelesek teljes körűen tájékoztatni a sértettet. A PT által végrehajtott intézkedések nem kötelezik a nemzeti hatóságokat arra, hogy tájékoztatást nyújtsanak a sértetteknek.

BE, CZ, EE, ES, FR, HU és SK elfogadható rendszerrel rendelkezik a tekintetben, hogy a rendőrök, ügyészek és bírák kötelesek a sértetteket a jogaikról tájékoztatni. FI a tárgyalást megelőzően eljáró nyomozati hatóságok kötelezettségét a sértettek kártérítéshez való joggal kapcsolatos tájékoztatására korlátozza.

BG, FI, LT, PL és RO vegyes megközelítést alkalmaz. A hatóságok kötelesek a sértetteket a jogaikról tájékoztatni, és ezen államok honlapokat is létrehoztak. BG, CY és RO egy telefonszámot biztosít a sértetteknek történő tájékoztatásnyújtás céljára.

CY és SI jogszabályai hiányosak és nem kielégítőek. SI a Belügyminisztérium iránymutatására hivatkozik, amely nem tűnik kötelező erejűnek (a szöveget SI nem nyújtotta

be). LU az átültetést csak csekély mértékben hajtotta végre, tekintettel arra, hogy a jogszabálytervezetből nem alkottak törvényt.

Két további hiányosságról is említést kell tenni. Az első a nyelvhasználatra vonatkozik. A tájékoztatást „– amennyiben lehetséges – az általában beszélt nyelveken” kell megadni. Egyes tagállamok (BG, DE, FI, NL, SE és UK (Skócia)) az információkat több nyelven (köztük angolul) is rendelkezésre bocsátják. A legtöbb tagállam erre a kérdésre nem tér ki. Csak BG és RO jogszabályai rendelkeznek kifejezetten arról, hogy az információkat a sértettnek az általa értett nyelven kell nyújtani. CZ és HU vonatkozásában rendelkezések biztosítják, hogy ha valamely személy az adott ország nyelvét nem beszéli, jogában áll az általa értett nyelven kommunikálni a hatóságokkal.

A második hiányosság a külföldi illetőségű sértettek vonatkozásában rendelkezésre álló különös szabályozás. E rendelkezést BG és UK (Skócia) kivételével – ahol külön telefonvonal segítségével a sértettek közvetlenül kapcsolatba léphetnek a tolmácsokkal – valamennyi tagállam figyelmen kívül hagyta. IE esetében a sértetteket segítő szervezeten belül külön egység nyújt támogatást a valamely másik országban lakó sértetteknek.

A 4. cikk (2) bekezdését – amely az ügy kimenetelére vonatkozó tájékoztatásról rendelkezik – a tagállamok megfelelően átültették, azzal a kivétellel, hogy DK, EE, FR, LU, SI és UK nem nyújtott tájékoztatást a bírósági határozatról. IT kizárólag a polgári peres eljárást indító sértetteket értesíti a bírósági határozatról. FI beillesztette nemzeti rendszerébe a c) pontban szereplő kötelezettséget, de jogalapot nem nyújtott be. PT büntetőeljárásról szóló törvénye nem biztosítja azt, hogy a nemzeti hatóságnak tevőlegesen tájékoztatást kelljen nyújtania „az ezt kérő” sértett részére. IE sértettekről szóló chartája nem rendelkezik kötelező hatállyal. EE nem nyújtott be végrehajtási jogszabályokat.

A 4. cikk (3) bekezdését – miszerint a sértettet értesíteni kell az elkövető szabadlábra helyezéséről – csak CZ, FI, PL, SE és SK ültette át megfelelően. IE sértettekről szóló chartája úgy rendelkezik, hogy a sértettet tájékoztatni kell az elkövető szabadon bocsátásakor; mindazonáltal, e kötelezettség elmulasztása esetén a sértett csupán a „Garda Victim Liaison Officer”-hez vagy a helyi „Superintendent”-hez fordulhat írásban jogorvoslatért. BG, EE, HU, LU, LT, RO és SI nem nyújtott be tájékoztatást átültetési intézkedésekről. [UK jogszabályaiban két gyenge pont lelhető fel. Egyfelől a „Criminal Justice and Court Service Act 2000” előírja, hogy a sértettet tájékoztatni kell az elkövető tervezett szabadlábra helyezéséről, illetve a szabadon bocsátás körülményeiről, azonban e rendelkezés csak abban az esetben alkalmazandó, ha az elkövetőt legalább 12 hónapos időtartamra ítélték el szexuális vagy erőszakos bűncselekmény miatt. A skót jogrendszer értelmében a sértettet tájékoztatni kell a támadója szabadon bocsátásáról, azonban ez az jogi aktus nem kötelező erejű. A feltételes szabadlábra helyezésről szóló tájékoztatásnyújtás a rendőrség „jelenlegi gyakorlata”.] ES arra a rendelkezésre hivatkozik, miszerint a sértettet minden olyan eljárási cselekményről tájékoztatni kell, amely a biztonságát érintheti. FR szerint a munka folyamatban van. PT azt állítja, hogy e rendelkezést tekintetbe fogja venni a büntetőeljárásról szóló törvény módosításáról szóló legközelebbi jogszabálytervezetben.

A 4. cikk (4) bekezdése biztosítja a jogot a sértett számára, hogy az elkövető szabadlábra helyezéséről szóló értesítést ne vegye át. Csak FI, SE és SK ültette át e rendelkezést teljes körűen. CY, HU, IT és LT azt állítja, hogy a jogszabályai nem tartalmazzak ilyen irányú rendelkezést. AT, DE, DK, EE, EL, ES, FR, LT, LU, NL, RO, SI és UK nem nyújtott be rendelkezéseket. IE tekintetében – ahol az olyan tájékoztatásnyújtás, amelyre a 4. cikk (3) bekezdése alkalmazandó, fakultatív – újfent a sértettekről szóló charta jogilag nem kötelező jellege jelenti a problémát. PT rendelkezései nem biztosítják a sértett azon jogát, hogy az

értesítést ne vegye át. BE e rendelkezést csak részlegesen ültette át, mivel mindössze az elkövető feltételes szabadlábra helyezésével kapcsolatos információkról szóló értesítést írja elő.

5. cikk: A kommunikáció biztosítékai

Az 5. cikk értelmében meg kell tenni a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a sértett „kommunikációs nehézségeit” a büntetőeljárás fontos szakaszainak megértése vagy e szakaszokban való részvétele terén „a lehető legnagyobb mértékben lecsökkentsék”; ez olyan intézkedések meghozatalával történik, amelyek hasonlóak a tagállamok által a terheltek vonatkozásában hozott intézkedésekhez. A kommunikációs nehézségeket tágabban kell értelmezni, hogy azok magában foglalják magának az eljárásnak a megértését is. Mindazonáltal az összes tagállam csupán a nyelvi korlátokat értette azok alatt. Kizárólag FI rendelkezik olyan hatékony tolmácsolási rendszerrel, amely a tárgyalást megelőző nyomozati szakaszra is kiterjed. BE, FR, IT és SI esetében akkor bocsátanak tolmácsot vagy fordítót a sértett rendelkezésére, ha az az eljárásban magánfélként vagy tanúként szerepel. BG, CZ, DK, ES, FI, HU, IE, PL, RO, SI és SK teljes körű nyelvi segítséget nyújt.

A benyújtott rendelkezések alapján 5 tagállam (LT, LU, NL, SE, UK) nem hajtotta végre kielégítő mértékben a terheltek magasabb fokú védelmét biztosító intézkedést. EE tekintetében nem egyértelmű, hogy a sértetteket segítő szakszolgálatok biztosítanak-e fordítói szolgáltatást is, vagy csak az eljárás általános megértéséhez nyújtanak segítséget a sértettek számára.

CY és PL nem nyújtott be végrehajtási jogszabályokat.

6. cikk: A sértett részére nyújtott különleges támogatás

Ez a cikk kettős kötelezettséget ír elő.

Elsősorban a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a sértettek – szükség esetén térítésmentesen – hozzájussanak a jogi tanácsadás vagy ügyvédi segítség mellett bármely más tanácsadáshoz is. Mindössze 10 tagállam (BE, BG, DK, EE, ES, FR, IE, RO, SE és UK) ültette át ezt a rendelkezést. A „bármely más tanácsadás” fogalma tagállamonként eltérő: a pszichológiai segítségtől az orvosi ellátásig vagy a tájékoztatásig is terjedhet.

Általánosságban a tagállamok nem hajtották végre teljes mértékben ezt a rendelkezést. SI a büntetőeljárásról szóló törvény 65. cikkét nyújtotta be, amely nem tesz eleget a 6. cikkben foglalt kötelezettségnek. IT csak a súlyos bűncselekmények kiskorú sértettjeinek és az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott különleges segítségről küldött jogszabályokat. 9 tagállam (CY, CZ, FI, HU, LT, LU, NL, PL és SK) nem biztosítja, hogy a sértettek a jogi tanácsadás vagy ügyvédi segítség mellett bármely más tanácsadáshoz is térítésmentesen hozzájuthassanak.

Másodsorban a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a sértettek hozzájussanak a jogi segítséghez abban az esetben, ha a büntetőeljárásban magánfélként léphetnek fel. E rendelkezést – SI kivételével – a legtöbb tagországban megfelelően átültették. A segítségnyújtás lehetséges kedvezményezettjeinek köre tagállamonként eltérő. NL tájékoztatta a Bizottságot az általa alkalmazott korlátozott jogi segítségnyújtásról (fél óra időtartamú tanácsadás), amely jövedelemtől függetlenül igénybe vehető.

7. cikk: A sértett költségei a büntetőeljárásban

A 7. cikk a büntetőeljárásban magánfélként vagy tanúként részt vevő sértett költségeire terjed ki. AT, DE, DK, EE, ES, FI, IT, LT, PL, PT és SE különbséget tett a magánfél jogállású, illetve a tanú jogállású sértett között. A legtöbb tagállam (kivéve BE, IE, NL és UK) fedezi az ügyvédi költségeket, amennyiben a sértett magánfélként vesz részt a büntetőeljárásban. Amennyiben a sértett nem jogosult térítésmentes jogi segítségre, CZ, ES, HU, IT, RO és SK jogszabályai értelmében a sértett ügyvédi költségei kizárólag az elkövetőt terhelhetik. Ez nehézségeket okozhat akkor, ha az elkövető fizetésképtelen. BG jogszabályai lehetővé teszik a jogi költségek megfizetését. LT vonatkozásában a tanúk és sértettek költségeit fedezik. PL esetében a sértettek jogi költségeit az elkövető, illetve bizonyos meg nem határozott körülmények között az állam fedezi. FI rendelkezései szerint amennyiben a sértett jogi költségeit nem állami forrásból fedezik, az elkövető kötelezhető azok viselésére.

CY nem nyújtott be teljes beszámolót, míg EE beszámolója csupán a tanúként kihallgatott sértettek költségeinek megtérítésére terjed ki.

8. cikk: A védelemhez való jog

A 8. cikk a védelemhez való jog különböző formáira vonatkozik.

A 8. cikk (1) bekezdése a sértettek és családtagjaik személyi biztonságának, illetve magánéletének védelmére terjed ki; e rendelkezést AT, BE, BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HU, NL, PT, RO, SE, SI és SK ültette át. FR, LT és PL csak a sértettek védelmére tett intézkedéseket, a családtagjaik védelmére nem; a 8. cikk (1) bekezdésének más szempontjait illetően nem nyújtottak be intézkedéseket. IE átvittette a 8. cikk (1) bekezdését a sértettekről szóló – nem kötelező erejű – chartájába. Ami a sértettek magánéletének védelmét illeti, SI kivételével valamennyi tagállam említést tett az eljárás zárt ülésen történő lefolytatásának lehetőségéről. A sértett családja magánéletének védelmét kifejezetten csak FI emeli ki, jóllehet a vonatkozó szöveget nem küldte meg a Bizottságnak.

A 8. cikk (2) bekezdése rendelkezik a személyek magánéletének védelméről a bírósági eljárással összefüggésben. AT, BE, BG, DE, FR, HU, PT és SK tájékoztatást nyújtott a személyek képmásának védelméről.

DK hiányos tájékoztatást nyújtott a 8. cikk (1) és (2) bekezdésével kapcsolatosan, és csupán a tanúvédelmi rendszerről tett említést.

A 8. cikk (3) bekezdése a sértettek és elkövetők közötti találkozások lehetőségének csökkentésére irányul, különösen tekintettel a bírósági várótermekre. Mindössze DE, ES és IT nyújtott be a 8. cikk (3) bekezdés átvittető rendelkezéseket. DE az átvittetést megfelelően végrehajtotta; ES csupán arról rendelkezett, hogy elkülönített helyiséget kell biztosítani a tanúként megjelenő sértettek számára. CZ, FI, IE, LU, SE és UK azt állítja, hogy a gyakorlatban teljesíti ezt a kötelezettséget (azonban a jogszabályokat illetően nem). PL állítása szerint a bíróságok elnökei tudatában vannak e követelménynek, DK pedig arról számolt be, hogy az Igazságügyi Minisztérium több tájékoztatást adott erre vonatkozóan. SK kiemeli, hogy a bíró megteheti a szükséges lépéseket annak biztosítására, hogy a bíróságon a vádlott és a sértett ne kerüljön kapcsolatba; mindazonáltal ezen intézkedés csak bizonyos esetekre korlátozódik, és nem biztosít elkülönített helyiségeket.

A 8. cikk (4) bekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell a sértettek védelmét azáltal, hogy lehetővé teszi számukra az olyan feltételek mellett történő vallomástételt, amely a veszélyeztetettségüket tiszteletben tartja. A legtöbb tagállam bizonyos mértékig

végrehajtotta e cikk átültetését. EE, EL, FR, LT és SI nem nyújtott be jogszabályokat. FI egy olyan jogszabálytervezetre hivatkozik, amely védelmi intézkedéseket helyez kilátásba kiskorúak számára. UK a „Crown Court”-okon több védőintézkedést vezetett be, de a „Magistrates’ Court”-okon ezek alkalmazása az audiovizuális kapcsolatokra korlátozódik. CZ korlátozott védelmet biztosít a 15 éven aluli személyek számára. DK általános védelmi rendszerrel rendelkezik (az érintett személyes adatainak titokban tartása) arra az esetre, ha egy adott személyre veszélyt jelentő helyzet állna elő. Ezen intézkedés nem tesz eleget e rendelkezés célkitűzésének, pl. a kisgyermekes vonatkozásában. EE a 8. cikket nem hajtotta végre kielégítő mértékben, mivel nem tér ki a családok és veszélyeztetett személyek védelmére. LU végrehajtási intézkedései hasonlóképpen hiányosak; a jogszabálytervezetből nem született törvény.

9. cikk: Kártérítéshez való jog a büntetőeljárás során

A 9. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az elkövető által fizetendő kártérítésről ésszerű időn belül határozatot hoznak. A legtöbb tagállam úgy vélekedett, hogy e bekezdés átültethető lehet a büntetőeljáráshoz kapcsolódó polgári jogi igény érvényesítése révén.

A *common law*t alkalmazó országokban polgári jogi igény érvényesítésére nincs lehetőség. IE kártérítési rendszert vezetett be a sértettek bizonyos kategóriáira vonatkozóan. DK, EL és UK nem adott tájékoztatást átültetési intézkedésekről. BE, CY, DE, ES, FR, LT és SE csak a sértettek egyes kategóriáit illetően helyezett kilátásba kártérítést. Ezen intézkedések nem tekinthetők a 9. cikk (1) bekezdése átültetésének.

A 9. cikk (2) bekezdése megköveteli a tagállamoktól, hogy ösztönözzék az elkövetőt a kártérítésnyújtásra. AT, DE, ES, FI, FR, IE, IT és NL megfelelő intézkedéseket tett e rendelkezés végrehajtására. Az óvadék ellenében történő vagy feltételes szabadlábra helyezés az elkövetőnek a sértett irányába tanúsított magatartása függvénye. RO-ban az ügyész vagy a bíró ideiglenes intézkedéseket rendelhet el – ilyen például az elkövető javainak lefoglalása vagy elkobása – a kártérítés megfizetésének biztosítása érdekében; mindazonáltal hiányoznak az elkövető fizetéseképtelenségének esetére vonatkozó kártérítés-nyújtási rendelkezések. CZ, FI, HU, LT és SI esetében a bűncselekmény által okozott kár megtérítése enyhítő körülménnynek minősülhet a büntetés kiszabása szempontjából. DK, EE, EL és UK nem adott tájékoztatást átültetési intézkedésekről.

A 9. cikk (3) bekezdése szerint a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a sértett tulajdonát képező vagyontárgyakat haladéktalanul visszaszolgáltassák számára. A legtöbb tagállam átültette e kötelezettséget. DE, DK, FR, EL és ES nem adott tájékoztatást átültetési intézkedésekről. IE és UK állítása szerint e kötelezettséget teljesítette, jóllehet vonatkozó jogszabályokat nem nyújtott be.

10. cikk: Közvetítés a büntetőeljárás során

A 10. cikk kötelezi a tagállamokat arra, hogy a megfelelő esetekben segítsék elő a közvetítést. A legtöbb tagállam rendelkezik olyan rendszerrel, amely a közvetítést hozzáférhetővé teszi. LU kizárólag a számára biztosít lehetőséget arra, hogy bűnügyi közvetítéshez folyamodjék; a magánfeleknek kezdeményezési joguk nincs. SI vonatkozásában az államügyész dönt arról, hogy egy adott ügyet közvetítőhöz utal, azonban a közvetítésre csak az elkövető és a sértett hozzájárulásával kerülhet sor; amint az államügyész értesül arról, hogy a megállapodás létrejött, ejti a vádat. FI és PL tekintetében a közvetítés enyhítheti a büntetés súlyosságát. LT

rendelkezései szerint amennyiben a felek a közvetítésről megállapodnak, a büntetőeljárás megszűnik; BG esetében a közvetítés során létrejött megállapodás kötelező erejű a felek számára. SE abban az esetben biztosít lehetőséget közvetítésre, ha az elkövető 21 éven aluli személy.

CY és DK a közvetítés kérdését nem szabályozta. DK vizsgálja annak lehetőségét, hogy a közvetítést állandó jelleggel bevezesse az 1994-ben elindított, majd 2003-ban és 2007-ben meghosszabbított kísérleti projekt alapján.

11. cikk: Más tagállamban lakó sértettek

A 11. cikk (1) bekezdése szerint a tagállamoknak gondoskodniuk kell a szükséges intézkedésekről annak érdekében, hogy a nem rezidens sértettek haladéktalanul feljelentést tehessenek vagy – a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény 10. és 11. cikkével összhangban – videokonferenciát folytathassanak. Mindazonáltal az említett egyezményt EL, IE, IT és LU nem léptette hatályba. AT, BE, DE, DK, EL, LU, NE és SI nem adott tájékoztatást átültetési intézkedésekről. Utóbbiak jogszabályai látszólag lehetővé teszik a közvetlenül a bűncselekmény elkövetése után történő feljelentést. ES nem ültette át ezt a cikket. LU, NL, SE és UK bemutatják rendszerüket, azonban a jogi forrásokat nem jelölik meg.

A 11. cikk (2) bekezdése biztosítja a külföldön lakó sértettek számára, hogy a lakóhelyük szerinti államban tegyenek feljelentést. CY, ES, FR, IT, PT és SE e bekezdést nem ültette át; AT, BE, DE, DK, EE, LT, LU, NL, RO, SE és SI nem nyújtott be átültetési intézkedéseket. BE, DK, HU, IE, NL és SK elfogadják a feljelentéseket, és szükség esetén továbbítják azokat azon tagállam hatóságaihoz, ahol a bűncselekményt elkövették. E bekezdést csak FI és LU ültette át.

12. cikk: A tagállamok közötti együttműködés

A 12. cikk a tagállamok közötti együttműködést szabályozza. BG, HU és PT nemzeti végrehajtási rendelkezésekre hivatkozott. CZ és UK kiemeli a sértetteket segítő szervezeteinek a sértetteket segítő szakszolgálatok európai fórumán (új elnevezése: „Victim Support Europe”) belül betöltött szerepét. SE hangsúlyozza a nemzetközi konferenciák szervezésével kapcsolatos erőfeszítéseit. ES és IT állítása szerint a 12. cikket átültette a kárenyhítésről szóló irányelv és a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény 2004-es végrehajtása által. CY, DK, EE, FR, SI és SK nem adott tájékoztatást átültetési intézkedésekről. CY, FI és LT azt állítja, hogy e cikk végrehajtásához nincs szükség jogszabályokra.

13. cikk: Szakszolgálatok és a sértetteket segítő szervezetek

A 13. cikk megköveteli a tagállamoktól a sértetteket segítő szakszolgálatok szerepének előmozdítását a sértettek befogadását, a róluk való gondoskodást és nekik nyújtott segítséget illetően. A legtöbb tagállam azt állítja, hogy olyan állami forrásból finanszírozott, sértetteket segítő szakszolgálatokkal rendelkezik, amelynek feladata, hogy tájékoztatást, útmutatást és segítséget nyújtson. Csak AT, BE, BG, EE, FR, PT és SE nyújtott be átültetési intézkedéseket e szervezetek hatásköréről és különösen a büntetőeljárást követő segítségnyújtásról. CY, SI és SK nem tért ki erre a cikkre. IT csak egyes sértett-kategóriák (szexuális zaklatást elszenvedő kiskorúak, zsarolással kapcsolatos bűncselekmények áldozatai) számára nyújt segítséget. RO térítésmentes pszichológiai segítséget nyújt egyes bűncselekmény-kategóriák sértettjeinek. ES

és FR cikkek megjelölése nélkül hivatkozik a létező nemzeti jogszabályokra, következésképpen az átültetés vizsgálatára a Bizottságnak nincs lehetősége. LT rendelkezik „sértetteket segítő nemzeti programokkal” (bővebb információt nem adott). CZ, PL és UK (Skócia) megjegyzi, hogy az állam támogatja a sértetteket segítő szervezeteket, illetve bemutatja azok működését is, de jogalapot nem jelöl meg.

14. cikk: Az eljárásokban közreműködő vagy a sértettekkel más módon kapcsolatba kerülő szakemberek képzése

A 14. cikk kimondja, hogy a sértettekkel kapcsolatba kerülő szakembereket (különösen a rendőröket és az igazságügyben dolgozó, gyakorló jogászokat) megfelelő képzésben kell részesíteni. A tagállamok közül mindössze PT, RO és SE ültette át e cikk mindkét bekezdését. Nem világos, hogy a BG által említett „bűncselekmények sértettjeit segítő szakszemélyzet” alatt a rendőröket és a gyakorló jogászokat kell-e érteni. A többi tagállam túlnyomó részben – DK és IT kivételével – csupán olyan szervezeteket említ meg, amelyek feladata, hogy az érintett szakemberek számára továbbképzéseket nyújtsanak. Nem egyértelmű, hogy e szervezeteket – a 14. cikk rendelkezéseinek megfelelően – az állam finanszírozza-e. Az AT által benyújtott átültetési rendelkezés nem foglalja magában a 14. cikket, mivel nem tér ki a szakemberek képzésének kérdésére.

15. cikk: A sértettek eljárásbeli helyzetének gyakorlati feltételei

A 15. cikk (1) bekezdése a másodlagos sértetté válás megakadályozására irányul. E cikket csak AT, ES és IT ültette át. A többi tagállam – DK és IT kivételével – állítása szerint megtette a szükséges intézkedéseket, azonban ezekről az érintett tagállamok csak homályos és nem kielégítő leírást adtak. BE vonatkozásában a rendőrségek támogatásban részesülhetnek a sértettek számára szolgáló helyiségek megfelelő kialakításához, de kizárólag a fizikai vagy szexuális erőszakot elszenvedett sértettek esetében.

A 15. cikk (2) bekezdése szerint a tagállamoknak oly módon kell kialakítaniuk a létesítményeket, hogy a másodlagos sértetté válás elkerülhető legyen. A legtöbb tagállam a 15. cikk (2) bekezdésére egyáltalán nem tért ki. SE azt állítja, hogy immár szinte valamennyi rendőri egység rendelkezik gyermekek számára szolgáló külön helyiséggel; a többi sértett-kategória tekintetében a munka folyamatban van, és a jövőben megfelelő körülmények között fogadják a sértetteket.

16. cikk: Területi hatály

UK nem nyújtott olyan tájékoztatást, amely arra enged következtetni, hogy e rendelkezést Gibraltár vonatkozásában is átültették.

3. KÖVETKEZTETÉS

E kerethatározat végrehajtása nem kielégítő. A Bizottságnak megküldött nemzeti jogszabályok számos hiányosságról tanúskodnak. Ezenfelül a benyújtott jogszabályok a kerethatározat elfogadása előtt létező gyakorlatot tükrözik. Az e területre vonatkozó jogszabályok összehangolásának célját nem sikerült elérni az egyes nemzeti jogszabályok közötti jelentős eltérések miatt. Számos rendelkezést nem kötelező erejű iránymutatások, charták és ajánlások formájában ültettek át. A Bizottságnak nem áll módjában felmérni, hogy e nem kötelező erejű eszközöket a gyakorlatban tiszteletben tartják-e.

A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy fontolják meg ezt a jelentést, és ragadják meg az alkalmat arra, hogy benyújtsák a Bizottságnak és a Tanács Főtitkárságának a további vonatkozó információkat annak érdekében, hogy teljesítsék a kerethatározat 18. cikke értelmében rájuk háruló kötelezettségeket. Ezenkívül a Bizottság arra ösztönzi a még mindig a vonatkozó jogszabályok előkészítésén dolgozó tagállamokat, hogy mielőbb léptessék hatályba és nyújtsák be ezeket a nemzeti intézkedéseket.